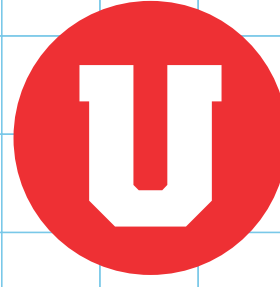
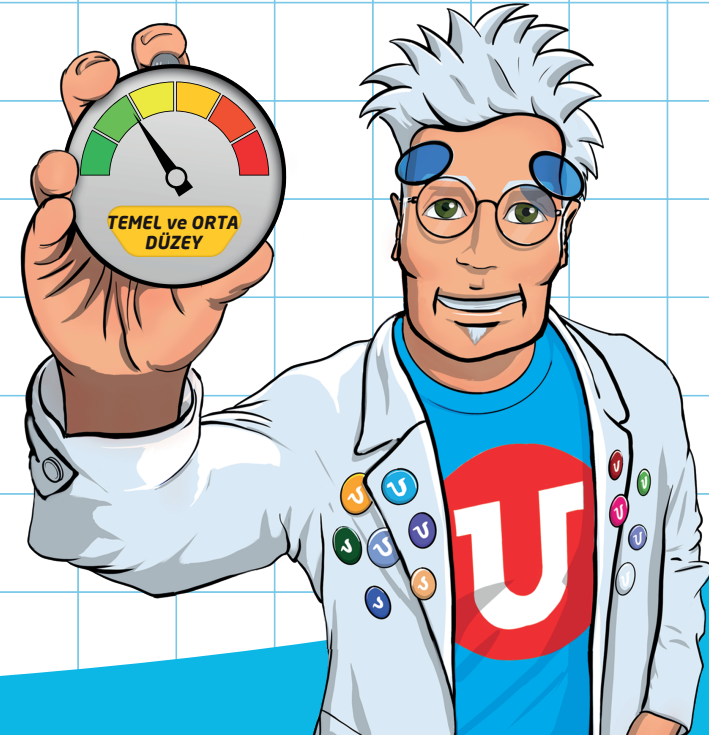

4.ÜNİTE

TYT Temel ve Orta Düzey Kimya Soru Bankası

Kimyasal Türler Arasındaki Etkileşimlerin Sınıflandırılması

OĞUZ CAN

KİMYASAL TÜRLER ARASINDAKİ ETKİLEŞİMLERİN SINIFLANDIRILMASI

KİMYASAL TÜRLER

GÜÇLÜ VE ZAYIF ETKİLEŞİMLER

BAĞ ENERJİSİ

ATOM VE İYONLARIN LEWİS YAPISI

Kimyasal Türler

- Atom : K, Fe, He ...
- Molekül : H_2O , CO_2 , $C_6H_{12}O_6$ ...
- İyon - Katyon : Na^+ , Ca^{2+} , NH_4^+ ...
- İyon - Anyon : F^- , Ca^{2+} , PO_4^{3-} ...

Örnek:

Aşağıdaki kimyasal türlerden hangisinin sınıfı yanlış verilmiştir?

	<u>Kimyasal Tür</u>	<u>Sınıfı</u>
A)	Ne	Atom
B)	Al ³⁺	İyon - Katyon
C)	SO ₄ ²⁻	İyon - Anyon
D)	N ₂ O ₅	Molekül
E)	CO	Atom

Örnek:

Aşağıdaki maddelerde farklı kimyasal türler için örnekler verilmiştir.

- I. SO_3 , H_2O
- II. He, F
- III. Mg^{2+} , PO_4^{3-}

Buna göre örneklerin doğru şekilde devam edebilmesi için I, II, III numaralı maddelere sırasıyla aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

- A) Ne, CO_2 , K^+ B) $\text{C}_2\text{H}_5\text{OH}$, Co, NH_4^+
C) H^+ , SO_2 , SO_4^{2-} D) Fe, CO_3^{2-} , CO_2
E) CH_4 , CO, S^{2-}

Güçlü ve zayıf etkileşimler

- Na^+ ve Cl^- iyonları arasındaki iyonik bağ,
 H_2O bileşğinde H ile O atomları arasındaki kovalent bağ,
Fe - Fe elementleri arasındaki metalik bağ
güçlü etkileşimlerdendir.
- Soy gazlar (He, Ne, Ar vb.) bağ yapamadığından soy gaz atomları arasında zayıf etkileşimler vardır.
- Hâl değişimlerinden zayıf etkileşimler etkilenir.

Örneğin; bir bardaktaki su buharlaşırken, su molekülleri arasındaki zayıf etkileşimler kırılır.

Örnek:

- I. HCl molekülünde H ile Cl atomları arası
- II. MgO bileşğinde Mg^{2+} ile O^{2-} iyonları arası
- III. He gazında He atomları arası

Yukarıda verilenlerden hangileri zayıf etkileşimdir?

- A) Yalnız I   B) Yalnız II   C) Yalnız III
D) I ve II   E) I ve III

Örnek:

Aşağıdaki tanecikler arası etkileşimlerden hangisinin karşısındaki türü yanlış verilmiştir?

	Etkileşim	Türü
A)	$\text{CO}_2 \dots \text{CO}_2$ molekülleri arası	zayıf
B)	$\text{He} \dots \text{He}$ atomları arası	zayıf
C)	$\text{He} \dots \text{F}$ atomları arası	güçlü
D)	$\text{Fe} \dots \text{Fe}$ atomları arası	güçlü
E)	$\text{Na}^+ \dots \text{Cl}^-$ iyonları arası	güçlü

→ Genelde;

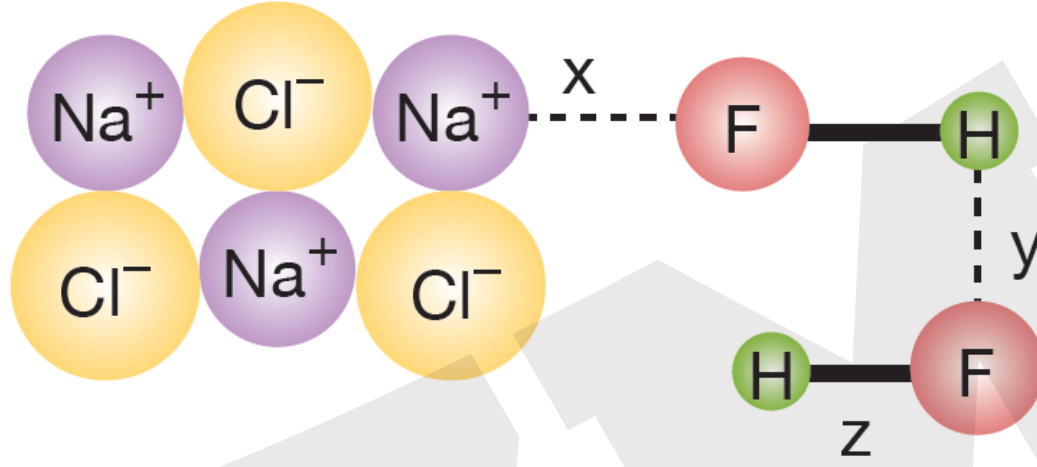
zayıf etkileşimlerin kırılabilmesi için 40 kJ/mol'den daha az,
güçlü etkileşimlerin kırılabilmesi için 40 kJ/mol'den daha fazla
enerji gerekir.

UZAMLAZ
YAYINLARI

Örnek:

Aşağıda oda koşullarındaki HF ve NaCl ile ilgili modelleme verilmiştir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

- A) Na⁺ ile Cl⁻ iyonları arasındaki etkileşim güçlüdür.
- B) x ile gösterilen etkileşim zayıftır.
- C) y ile gösterilen etkileşim fizikseldir.
- D) z ile gösterilen bağı kırmak için 40 kJ/mol'den daha az enerji gerekir.
- E) z bağı, y bağından sağlamdır.

ETKİLEŞİMLER

GÜÇLÜ ETKİLEŞİMLER

- İYONİK BAĞ
- KOVALENT BAĞ
- METALİK BAĞ

ZAYIF ETKİLEŞİMLER

- VAN DER WAALS
- HİDROJEN BAĞI

→ İyonik ve kovalent bağ kimyasal etkileşimdir.

Örnek:

Türler arası etkileşimler ile ilgili;

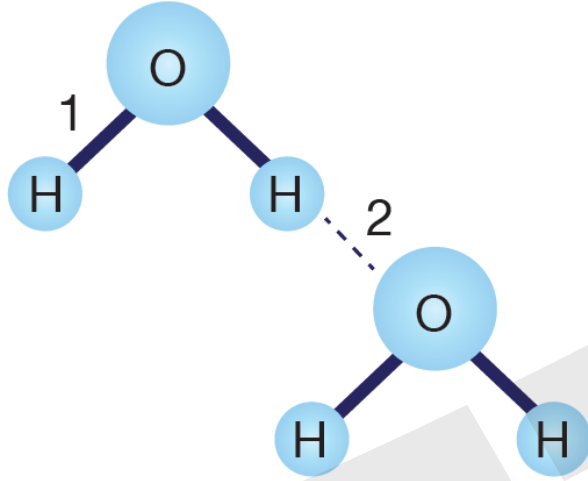
- I. Hidrojen bağı güçlü etkileşimlerdenendir.
- II. Zayıf etkileşimlerin tümü fizikseldir.
- III. Güçlü etkileşimlerin kırılması için genellikle 40 kJ/mol'den daha fazla enerji gerekir.

yargılarından hangileri yanlıştır?

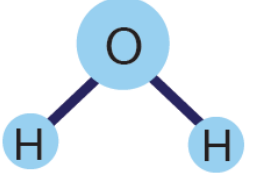
- A) Yalnız I   B) Yalnız II   C) Yalnız III
D) I ve II   E) II ve III

Örnek:

Aşağıda, oda koşullarında su (H_2O) molekülünün modellenmesi gösterilmiştir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

- A) 1 numaralı etkileşim güçlüdür.
- B) 2 numaralı etkileşim zayıftır.
- C) 1 numaralı etkileşim fiziksel, 2 numaralı etkileşim kimyasaldır.
- D) 1 atomlar, 2 moleküller arası etkileşimdir.
- E) taneciğinin kimyasal türü moleküldür.

Bağ enerjisi

- İki atom arasındaki bağ enerjisi ne kadar büyükse, o bağ o kadar sağlam ve kararlıdır.

Örnek:

Bazı moleküllerin bağ enerjileri tabloda verilmiştir.

Molekül	Bağ yapısı	Bağ enerjisi (kJ/mol)
H ₂	H – H	435
F ₂	F – F	160
HF	H – F	570

Buna göre;

- I. H – H bağı koparmak için gereken enerji, F – F bağından fazladır.
- II. HF molekülü, H₂ ve F₂ moleküllerinden daha karardır.
- III. En sağlam bağ F – F bağıdır.

yargılarından hangileri yanlıştır?

- A) Yalnız I   B) Yalnız II   C) Yalnız III
D) I ve III   E) II ve III

Atom ve iyonların Lewis yapısı

Lewis formülünde;

→ Element atomlarının son katmanındaki elektronlar (değerlik elektronları) element sembolünün üzerinde nokta ile gösterilir.

A grubu metalleri değerlik elektronlarını verdiklerinde;

→ Son katmanlarında elektron kalmaz.

→ Pozitif (+) yüklü olur.

Ametaller elektron alarak oktete ulaştıklarında;

→ Son katmanlarında 8 elektron olur.

→ Negatif (-) yüklü olur.

→ (Ametal olan hidrojen 1 elektron aldığıında dublete ulaşır.)

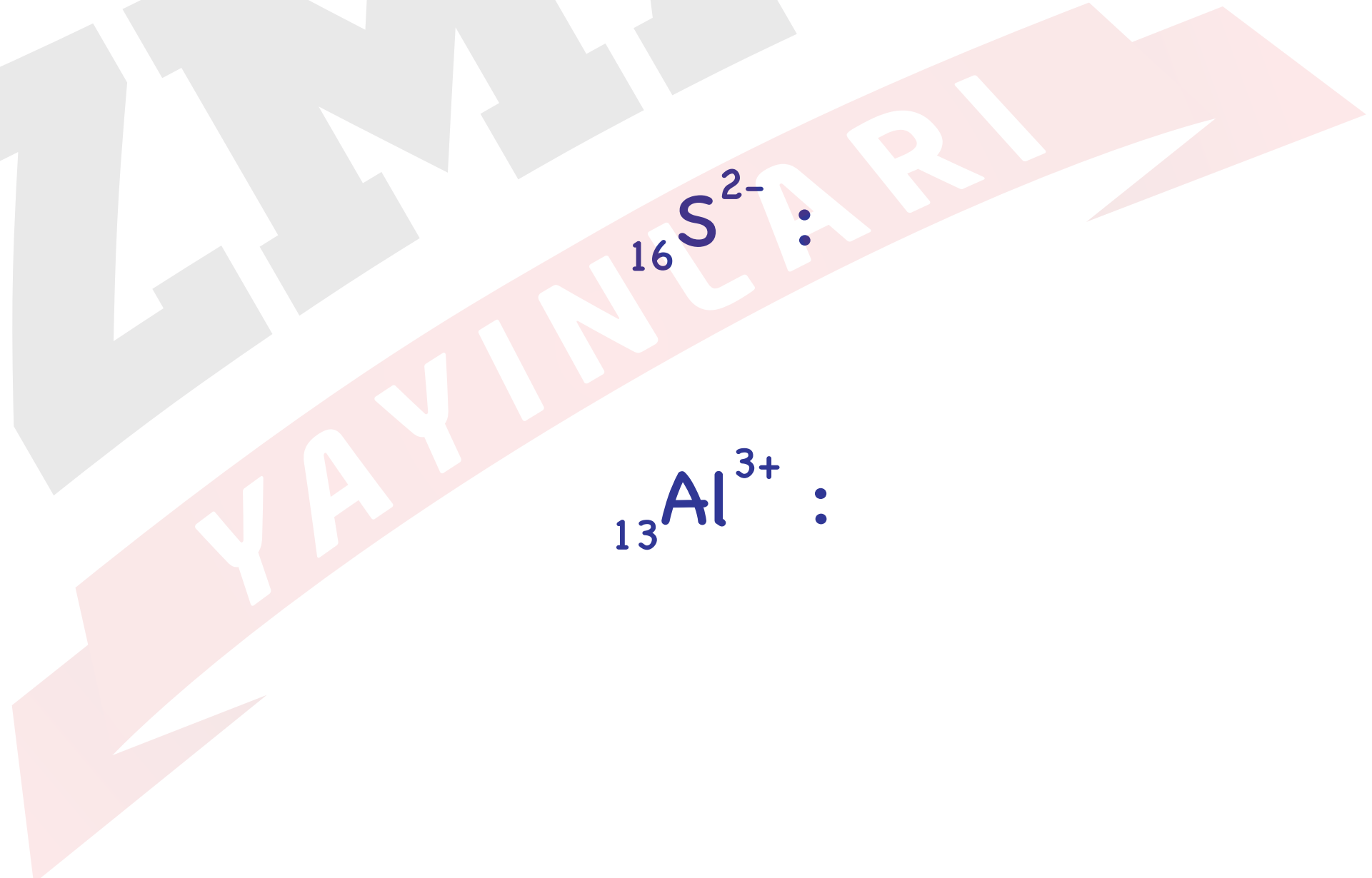

Element

Lewis yapısı

İyon

Lewis yapısı

Örnek:

Lewis yapısı $\cdot\ddot{X}\cdot$ şeklinde olan element ile ilgili;

- I. Katman elektron dağılımı $2\ 8\ 5$ şeklindedir.
- II. Proton sayısı 7'dir.
- III. X^{3-} iyonunun Lewis yapısı $[:\ddot{X}:]^{3-}$ şeklindedir.

yargılarından hangileri doğru olabilir?

- A) Yalnız I   B) I ve II   C) I ve III
D) II ve III   E) I, II ve III

Örnek:

X, Y, Z ve T elementleri, periyodik cetvelin üçüncü periyodundadır.

	Lewis yapısı	Katman elektron dizilimi
I.	$[\ddot{X}]^{2-}$	$\begin{array}{c})))) \\ 2\ 8\ 6 \end{array}$
II.	$\cdot\ddot{Y}\cdot$	$\begin{array}{c})))) \\ 2\ 8\ 3 \end{array}$
III.	Z^{2+}	$\begin{array}{c})) \\ 2\ 8 \end{array}$
IV.	$\cdot\ddot{T}\cdot$	$\begin{array}{c})))) \\ 2\ 8\ 8 \end{array}$

Buna göre, tabloda Lewis yapısı verilen taneciklerden hangilerinin katman elektron dizilimi doğru verilmiştir?

- A) I ve II   B) I ve III   C) II ve III
D) I, II ve III   E) II, III ve IV